

Kai Arnell

Arbetat som barnkirurg och skött barn med vattenskalle

Hydrocefalus

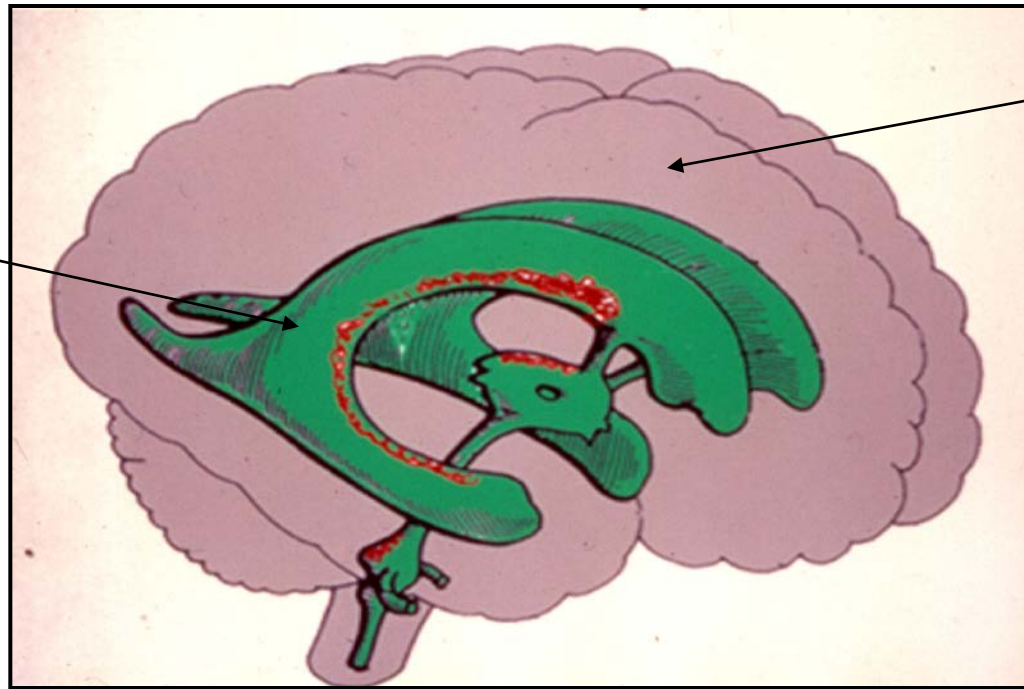

Vattenskalle

Stort huvud med vatten

Hjärnan och dess vätskesystem

Hålrum
hjärnvätska

Hjärnvävnad

Orsak

- Stopp på vägen till uppsugningen: smal kanal, ryggmärgsbråck eller tumörer
- Dålig uppsugningsförmåga: efter hjärnblödning, eller hjärnhinneinflammation
- För stor produktion: tumör där vätskan bildas, mkt sällsynt

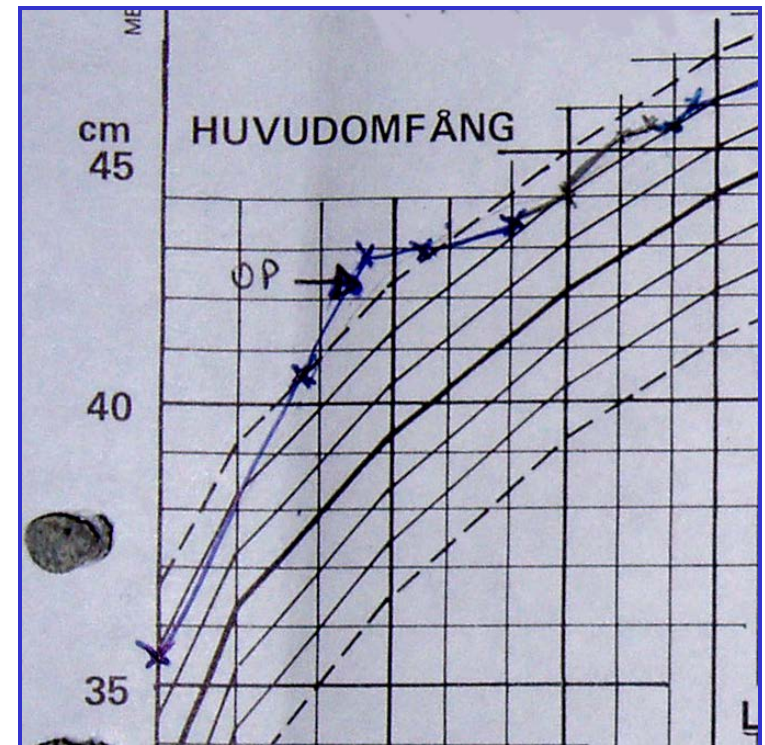
Vattenskalle

- Kan förekomma redan vid födseln: stopp på vägen
- Utvecklas under första året:
delvis stopp, tumör i vätskebildande vävnad
- Senare:
blödning, infektion, tumör eller skada

Misstanke vattenskalle

- Huvud omfång (HO) $> 2 SD$ jämfört med längd och vikt

Utredning

- Ultraljud
- Datortomografi
- Magnetrontgen(speciella frågor)

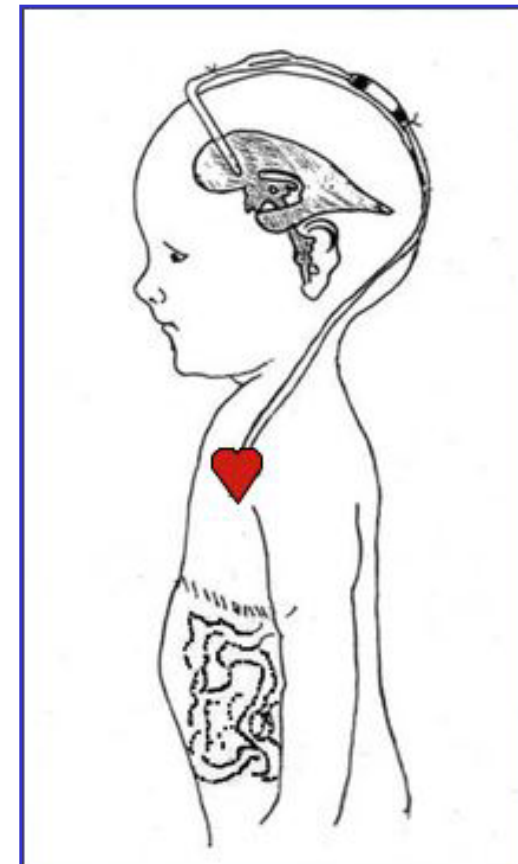
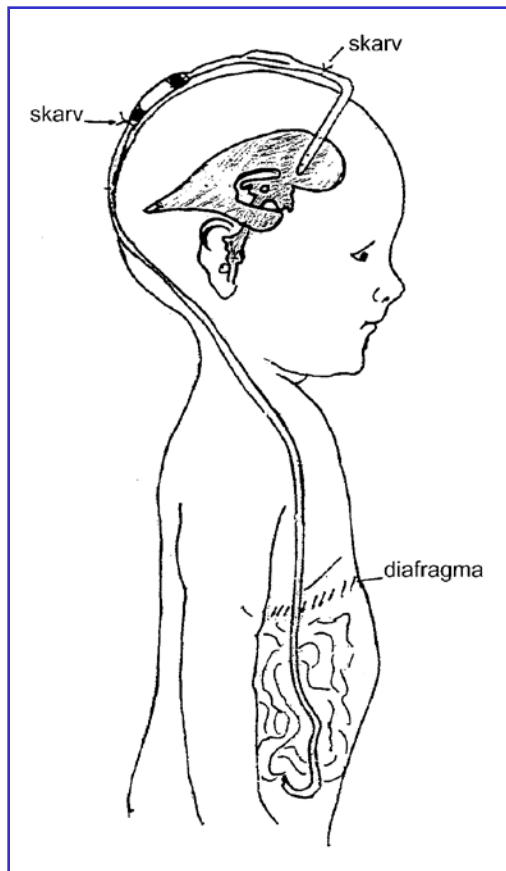
Behandling

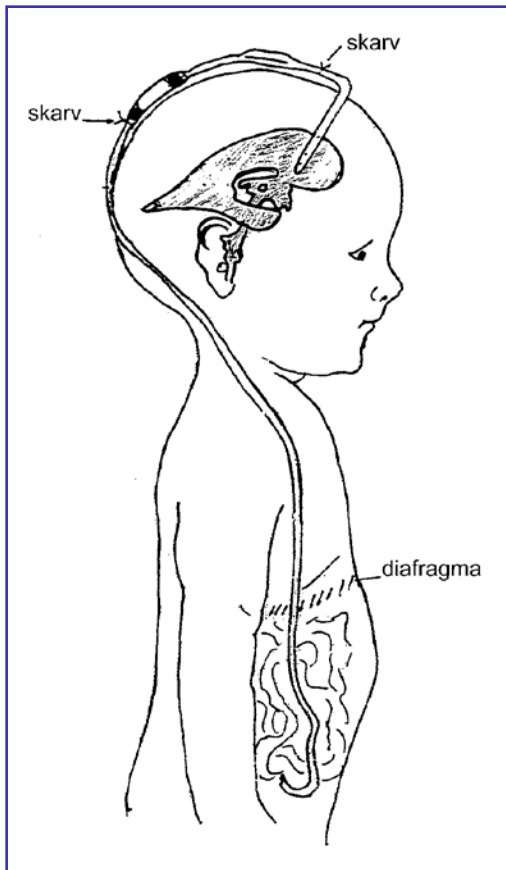
- Avledning av vätska till bukhåla eller hjärtat (Shunt)
- Falsk kanal mellan hålrum (Ventriculocisternostomi)
- Bränning av hjärnvätskebildande vävnad (utvecklingsländer)

Shunt till bukhåla eller hjärtat

Shuntens delar

- Ventrikelkateter
- Rickhamdosa
- Ventilhus
- Bukkateter

Ventrikelkateter- slang till vätskesystemet

Rak kateter med Rickhamdosa

Förböjd kateter

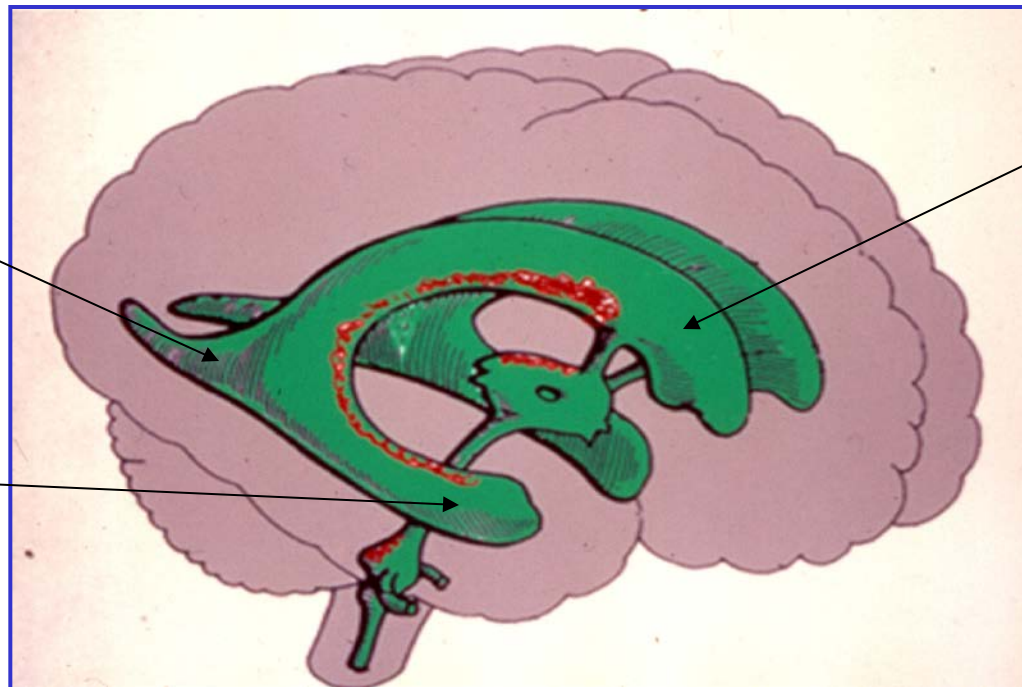
Bactisealkateter,
impregnerad kateter

Tre möjliga placeringar av ventrikelkatetern

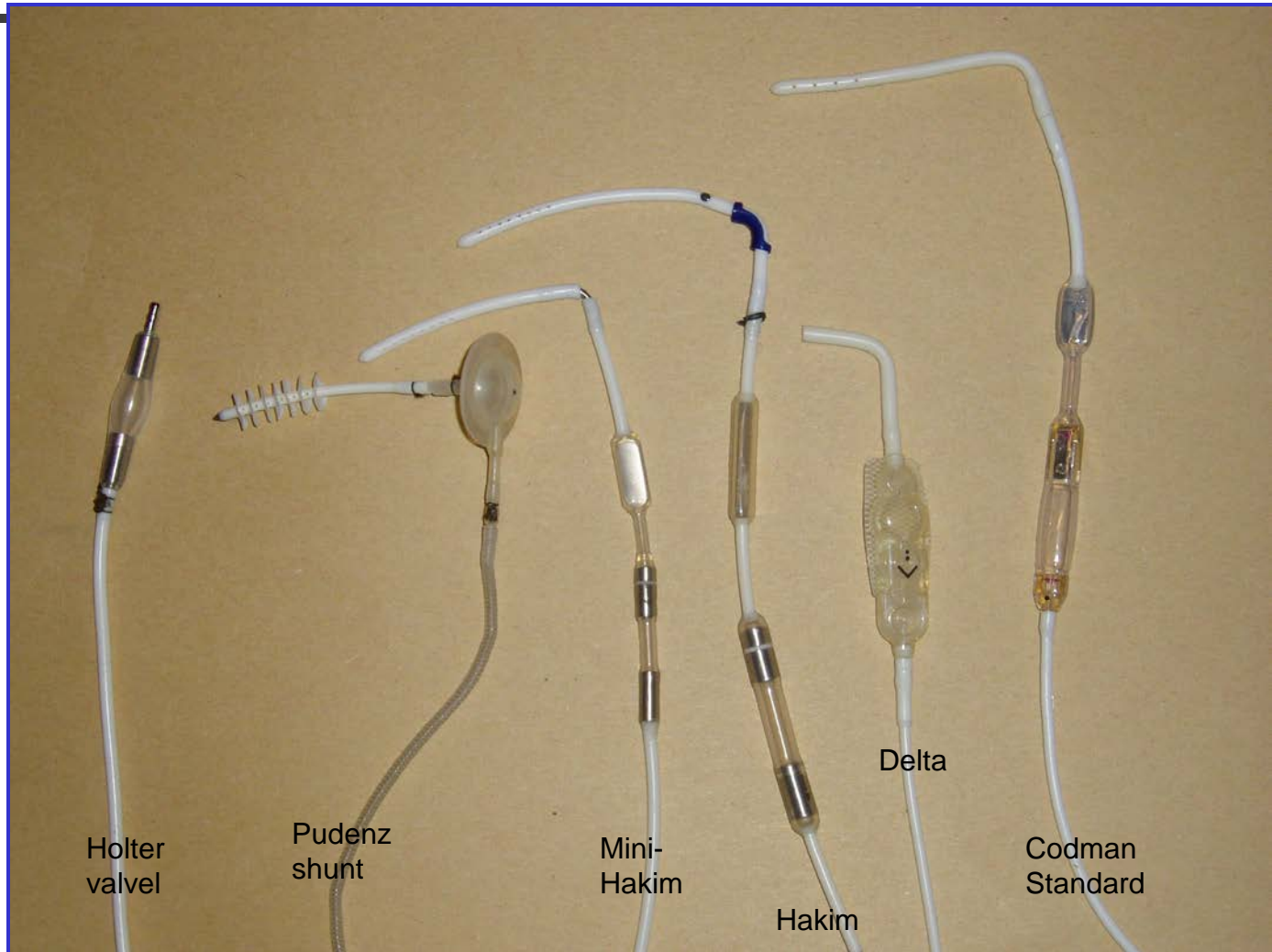
Bakhorn

Sidohorn

Framhorn

Shuntarna har utvecklats och förbättrats fast eller ändringsbart motstånd

Vanligaste typerna av ändringsbar shunt

Codman Micro

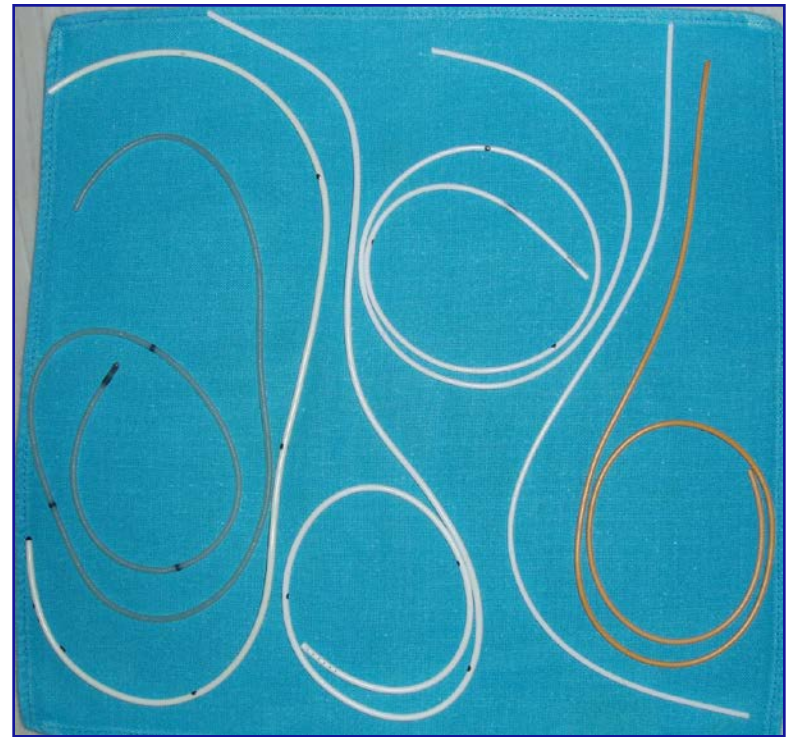
Strata

Codman Hakim

Slang till bukhålan

- Full längd på > 3kg barn
- Slang med motstånd
- Slang med öppen ända
- Impregnerad slang

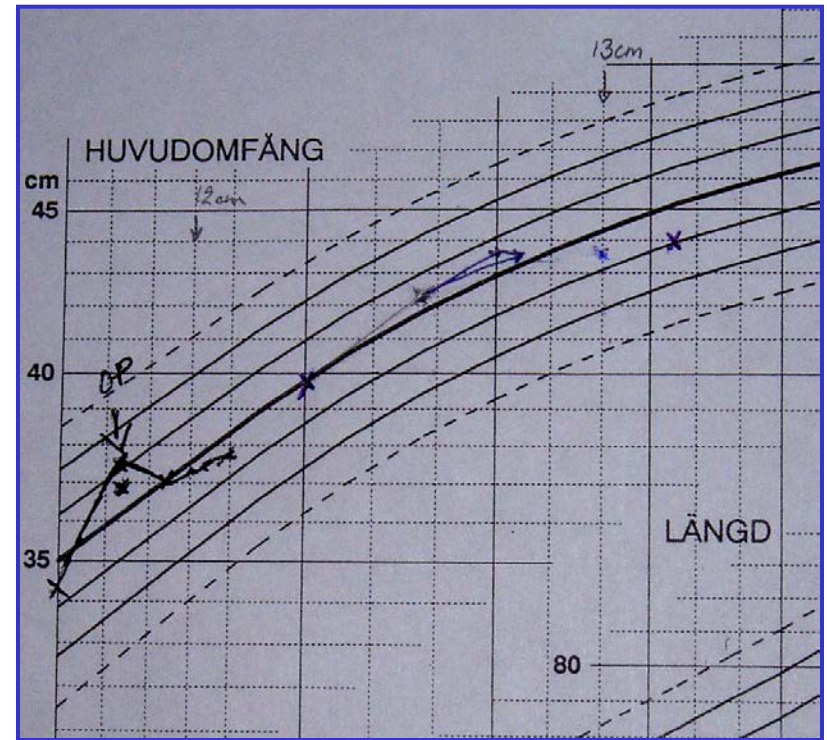
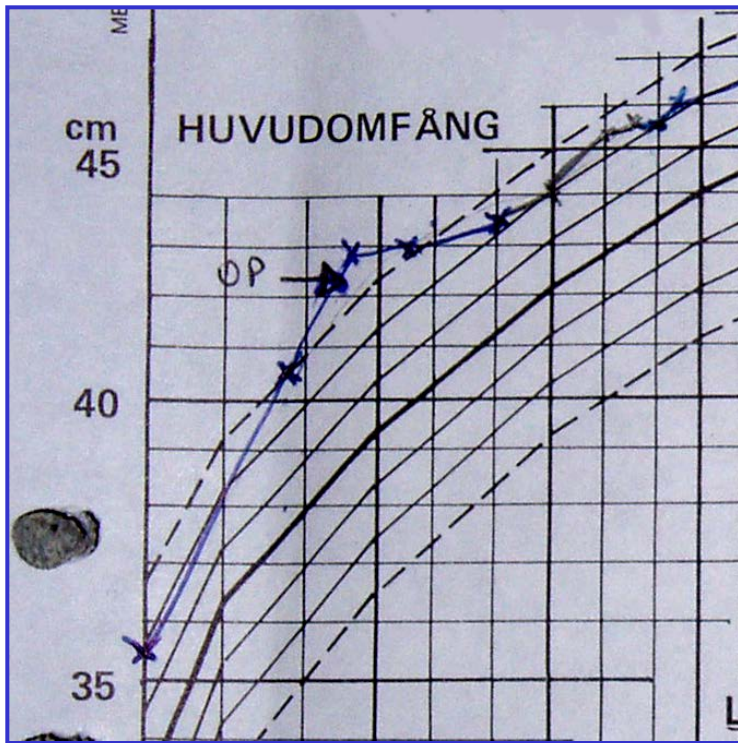
Uppföljning

Varierar på olika kliniker

Tid efter operation	Klinisk undersökning	Palpation av ventil och shunt	Längd, vikt, huvudomfång	Ögon undersökning	Neuro-radiologi
2 v.	X	X	X	-	UL
6 v.	X	X	X	X	UL
3 mån	X	X	X	-	UL
5 mån	X	X	X	X	UL
8 mån	X	X	X	-	-
12 mån	X	X	X	X	CT
18 mån	X	X	X	X	-
24 mån	X	X	X	X	MRT
Därefter årliger	X	X	X	X	

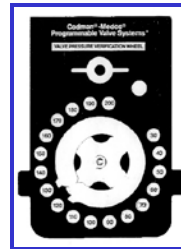

Huvudomgång

Ändring av shuntmotstånd

- *Codman* apparat med ultraljud, barnet får inte skrika
- *Codman* utan ultraljud, röntgenkontroll
- *Strata* ingen röntgenkontroll, kan vara svår om barnet inte är still

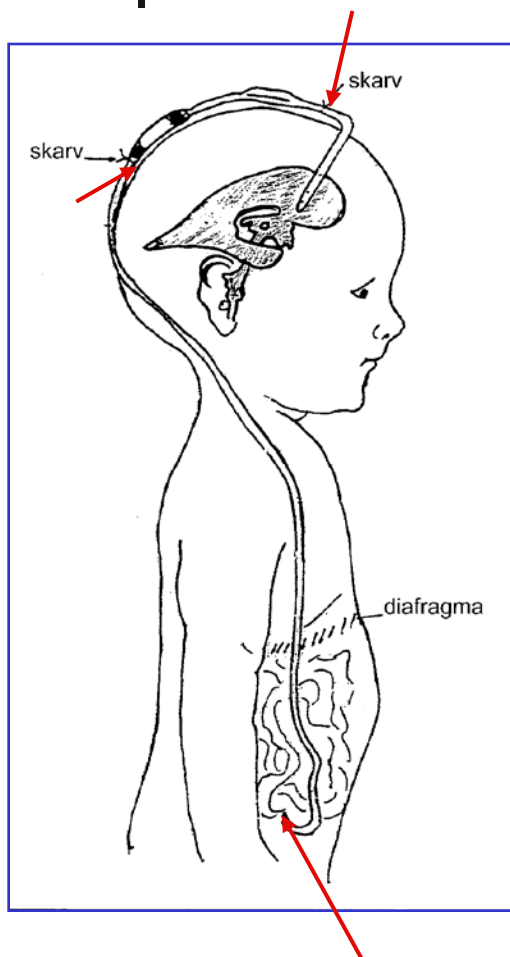
Misstanke dålig funktion av shunten

- Barnet är sig inte likt: Slö, kräks, irriterad
- Olika barn reagerar olika

- Bedöm allmäntillståndet; feber, urinvägsinfektion, magsjuka

- Bedöm shuntfunktionen om du är van (tiden dosan fyller sig, hårdheten vid tryck, om den är insjunken)

Undersökning sjukhus

Slätröntgen av **hela** shuntsystemet

Kontrollera att shuntventil och slang till hjärnvätskan hänger ihop

Kontrollera längd och läge slangen till bukhålan/hjärtat

Kontrollera inställning på omställbar shunt

Ögonundersökning

- Är det tryck bakom ögonen?
- Nyttillkommen skelning?
- Annat som ändrats?

Datortomografi

- Kartläggning av vätskesystemets vidd
- Ligger ventrikelkateter bra?
- MRT kräver ofta narkos, svårare se katetern

Infektion

- I operationssåret
- I shuntsystemet

- Efter shuntinläggning eller trycksår
- Efter svåra allmänna infektioner

- Bakterier från hud eller andra infektioner

- Yngre barn mycket sjuka
- Äldre barn får mildare symptom

Infektion i bukhålan

- Äldre barn kan få en infekterad cysta i bukhålan
- Vanligast snälla hudbakterier
- Visar sig som smärtor, kännbar knöl eller och stopp i shuntsystemet

Antisifon

- Tecken på för mycket flöde genom shuntten?
Vanligen äldre barn
- Öppningstrycket går inte öka mer
- Antisifon minskar utflödet i upprätt läge

- Några modeller har inbyggd antisifon

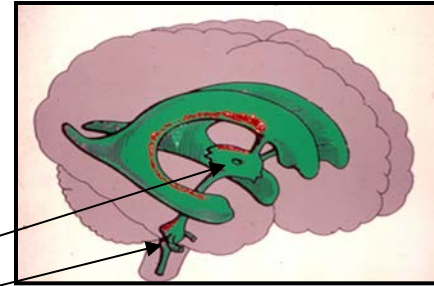

Codman - Siphonguard

Strata - Deltakammare

Ventrikulocisternostomi

- Gör en konstgjord förbindelse mellan tredje hålrummet och en cistern
- Passar om kanalen är trång eller stängd
- Endoskopisk metod kräver stor skicklighet
- Ett endoskopiskt försök påverkar inte möjligheten att sedan lägga en shunt om det inte fungerar.
- Bättre resultat om barnet är >6-7 månader än yngre

